

Sygn. akt: IV RC 1161/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Gdańsk, dnia 30 listopada 2015r.

Sąd Rejonowy Gdańsk – Południe w Gdańsku Wydział IV Rodzinny i Nieletnich

w składzie:

Przewodniczący: SSR Ewa Szczutowska

Protokolant: Marta Maczuga

po rozpoznaniu w dniu 16 listopada 2015r. w Gdańsku

na rozprawie

sprawy z powództwa E. L. (1)

przeciwko W. L.

o alimenty

I zasądza alimenty od pozwanego W. L. na rzecz E. L. (1) tytułem alimentów kwotę po 400 zł (słownie: czterysta złotych 00/100) miesięcznie płatne z góry do 10-ego dnia każdego miesiąca wraz z ustawowymi odsetkami w przypadku opóźnienia w płatności którejkolwiek z rat, począwszy od dnia 30 lipca 2013r.;

II w pozostałym zakresie powództwo oddala,

III wyrokowi w punkcie I nadaje rygor natychmiastowej wykonalności,

IV zasądza od pozwanego W. L. na rzecz E. L. (1) kwotę 600 (sześćset) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego;

V obciąża pozwanego W. L. kosztami postępowania w sprawie w wysokości 240 zł (dwieście czterdzieści złotych 00/100) jednorazowej opłaty na rzecz Skarbu Państwa-Sąd Rejonowy Gdańsk-Południe w Gdańsku, tytułem zwrotu kosztów postępowania sądowego.

UZASADNIENIE

Powódka E. L. (1) wniosła w dniu 18 października 2013 roku pozew przeciwko W. L. o alimenty w wysokości 1.500 zł miesięcznie, płatne z góry do dnia 10-tego każdego miesiąca do rąk powódki z odsetkami ustawowymi w przypadku zwłoki w płatności którejkolwiek z rat, począwszy od 30 lipca 2013 roku.

W uzasadnieniu podano, że wyrokiem z dnia 20 grudnia 2011 roku Sąd Okręgowy w Gdańsku w sprawie II C 3522/00 rozwiązał małżeństwo stron z winy pozwanego oraz zasądził od pozwanego na rzecz powódki alimenty w wysokości 1.200 zł miesięcznie. Sąd Apelacyjny w Gdańsku wyrokiem z dnia 31 stycznia 2002 roku wydanym w sprawie I ACa 757/02 zmienił powyższy wyrok Sądu Okręgowego w Gdańsku o tyle, że rozwiązał małżeństwo z winy obu stron oraz obniżył zasądzone alimenty do kwoty po 400 zł miesięcznie. Sąd Rejonowy Gdańsk-Południe w Gdańsku wyrokiem z dnia 27 stycznia 2011 roku w sprawie IV RC 82/10 uchylił obowiązek alimentacyjny pozwanego w stosunku do powódki z dniem 4 lutego 2010 roku.

Powódka od 2010 roku pozostaje na utrzymaniu swoich córek oraz rodziny. Choruje ona na zwyrodnienie kręgosłupa, w 2012 roku przeszła operację. W 2003 roku powódka została uznana za osobę o lekkim stopniu niepełnosprawności. W orzeczeniu (...) ds. Orzekania o Niepełnosprawności w G. wskazano, że może ona być zatrudniona tylko przy pracy lekkiej, bez przeciążenia kręgosłupa. W dniu 30 lipca 2013 roku powódka ponownie została uznana za osobę niepełnosprawną, tym razem w stopniu umiarkowanym. W orzeczeniu stwierdzono, że powódka jest niezdolna do podjęcia zatrudnienia oraz wymaga wsparcia z systemu środowiskowego w samodzielnej egzystencji.

Powódka wskazała, że w trakcie małżeństwa pracowała jedynie w latach od 01.10.1985r. do 28.06.1986r. jako stażystka w bibliotece, 01.08.1986r. do 31.10.1986r. jako referent ds. płac, 18.11.1986r. do 02.01.1990r. jako bibliotekarka, następnie w okresie od 20.06.1990r. do 30.11.1992r. powódka była zarejestrowana jako osoba bezrobotna bez prawa do zasiłku, od 03.01.2000r. do 30.04.2001r. powódka prowadziła działalność gospodarczą – gabinet masażu. Od 2001 roku powódka ze względu na stan zdrowia nie pracuje. E. L. (1) wskazała, że w okresie małżeństwa zrezygnowała z pracy zarobkowej poświęcając się wychowaniu dzieci i karierze męża. Powódka ze względu na stan zdrowia, brak wykształcenia oraz brak doświadczenia zawodowego nie może podjąć żadnej pracy. Nie spełnia ona warunków ustawowych umożliwiających uzyskanie świadczenia rentowego.

Jako swoje wydatki powódka wskazała opłaty mieszkaniowe – 610 zł, gaz – 60 zł, energię elektryczną - 150 zł, internet – 100 zł, koszty żywienia – 500 zł, zakup odzieży – 100 zł.

Według twierzeń powódki pozwany pracuje od 1991 roku za granicą jako monter kadłubów – obecnie w Korei Południowej. /k.2-4/

W odpowiedzi na pozew z dnia 29 sierpnia 2014 roku pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości.

W uzasadnieniu podano, że pozwany nie przebywa, ani nie zamieszkuje w Polsce. Pozwany wskazał, że alimenty wobec powódki zostały prawomocnie uchylone w 2010 roku, a od tego czasu nie zaszła żadna zmiana stosunków. Ponadto powódka posiada dwie pełnoletnie córki, które samodzielnie się utrzymują i winny także pomagać finansowo powódce. Pozwany podał, że powódka nie poszukuje od dłuższego czasu pracy, pomimo iż nie posiada już orzeczenia o niepełnosprawności oraz o niezdolności do pracy. /k. 35-38/

Pismem z dnia 25 września 2014 roku powódka wniosła o udzielenie zabezpieczenia na czas trwania postępowania poprzez zasądzenie od W. L. alimentów w wysokości 1.500 zł miesięcznie, płatnych z góry do dnia 10-tego każdego miesiąca wraz z odsetkami w razie opóźnienia w płatności którejkolwiek z rat, poczynając od 30 lipca 2013 roku. W dniu 9 lutego 2015 roku strona powodowa ponownie wniosła o zabezpieczenie roszczenia alimentacyjnego poprzez zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki kwoty po 1.500 zł tytułem alimentów. /k.95-99/

Postanowieniem z dnia 24 lutego 2015 roku Sąd oddalił wniosek strony powodowej o zabezpieczenie roszczenia. Na skutek zażalenia strony powodowej Sąd Okręgowy przekazał wniosek do ponownego rozpatrzenia Sądowi Rejonowemu. Postanowieniem z dnia 10 sierpnia 2015 roku Sąd oddalił wniosek o zabezpieczenie roszczenia. /k.205-208/

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Wyrokiem z dnia 20 grudnia 2001 roku Sąd Okręgowy w Gdańsku w sprawie II C 3522/00 rozwiązał związek małżeński E. L. (1) i W. L., zawarty w dniu 14 kwietnia 1989 roku, przez rozwód z winy pozwanego W. L.. W punkcie 5 wyroku Sąd zasądził od pozwanego na rzecz E. L. (1) alimenty w wysokości 1.200 zł miesięcznie.

Wyrokiem z dnia 31 października 2002 roku Sąd Apelacyjny zmienił wyrok Sądu Okręgowego w ten sposób, że rozwiązał małżeństwo E. i W. L. z winy obojga stron oraz zasądzone od pozwanego na rzecz powódki alimenty obniżył z kwoty 1.200 zł do kwoty 400 zł.

Sąd Apelacyjny zważył, że do grudnia 2001 roku powódka pobierała zasiłek dla bezrobotnych w wysokości 400 zł miesięcznie oraz zasiłek rodzinny na dwoje dzieci. Choruje ona na rozluźnienie mięśni przykręgosłupowych. Jej stan zdrowia uniemożliwiał jej podjęcie pracy. Powódka zajmowała wraz z córkami trzypokojowe mieszkanie.

Pozwany zatrudniony był w stoczni w D., zarabiał około 11.775 zł miesięcznie. Ponościł koszty swojego utrzymania, spłacał kredyty bankowe. Od września 1999 roku pozwany przekazywał na utrzymanie rodziny kwotę ponad tysiąca dolarów miesięcznie, od kwietnia 2000 roku kwotę 400 dolarów miesięcznie.

Sąd Apelacyjny zważył, że winy za rozkład pożycia nie można przypisać wyłącznie pozwanemu. Odnosnie alimentów na rzecz E. L. (1) Sąd wskazał, że niewątpliwie powódka która nie ma własnych źródeł dochodów i ma ograniczone możliwości podjęcia zatrudnienia ze względu na stan zdrowia, z chwilą rozwodu znalazłaby się w niedostatku. Biorąc jednak pod uwagę usprawiedliwione potrzeby powódki oraz zarobkowe możliwości pozwanego Sąd Apelacyjny uznał za konieczne obniżenie kwoty alimentów do kwoty 400 zł.

W dniu 27 stycznia 2011 roku Sąd Rejonowy Gdańsk-Południe w Gdańsku uchylił obowiązek alimentacyjny W. L. względem E. L. (1).

W czasie orzekania przez Sąd Rejonowy W. L. zamieszkiwał w K.. Osiągał miesięczne wynagrodzenie w wysokości 3.000 USD. Firma, w której pracował zapewniała mu mieszkanie, opłacała usługi komunalne. Pozwany posiada syna S. L., który w dacie orzekania przez Sąd Rejonowy uczęszczał do szkoły w K.. Czesne za II semestr w 2010 roku wyniosło 6.270 (...).

E. L. (1) po rozwodzie nie zawarła nowego związku małżeńskiego. Nadal nie podjęła zatrudnienia. oprócz kursów ukończonych w dacie rozwodu, posiadała także kwalifikacje w zakresie opieki nad osobami starszymi i dziećmi. Po rozwodzie poszukiwała pracy w zawodzie kelner, sprzedawca. W. L. przekazywał byłej żonie kwotę 1700-1800 zł miesięcznie na utrzymanie obu córek. Do stałych miesięcznych kosztów utrzymania powódki w czasie orzekania przez Sąd Rejonowy należały opłaty za czynsz – 550 zł, energię elektryczną – 100 zł, gaz – 100 zł, wyżywienie – 600 zł, środki czystości – 100 zł, odzież – 100 zł, leki – 100 zł. Powódka korzystała z pomocy rodziny. Nie posiadała w tym czasie orzeczenia o niepełnosprawności, ani o niezdolności do pracy.

Sąd zważył, że doszło do zmiany stosunków przewidzianej w art. 138 k.r.o. Pozwana pomimo braku orzeczeń o niezdolności do pracy nie podejmowała zatrudnienia. Wyrejestrowała się dobrowolnie z Urzędu Pracy. W ocenie Sądu powódka nie pozostawała wówczas w niedostatku.

W maju 2011 roku E. L. (1) wystąpiła do Komornika sądowego o egzekucję należności z tytułu alimentów zasądzonych od W. L., w imieniu własnym oraz córek E. i A. L.. Postanowieniem z dnia 24 października 2011 roku postępowanie umorzono.

Postanowieniem z dnia 20 kwietnia 2011 roku w sprawie XII Ns 183/10 Sąd Rejonowy Gdańsk-Południe w Gdańsku dokonał podziału majątku wspólnego W. i E. L. (1) ustalając, iż w skład majątku wchodzi między innymi spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu nr (...) położonego w G. przy ul. (...) wraz z wkładem budowlanym, o wartości 306.200 zł. Sąd dokonał podziału majątku w ten sposób, że przyznał E. L. (1) w całości spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu oraz zasądził od niej na rzecz W. L. tytułem wyrównania udziału w majątku wspólnym kwotę 153.100 zł płatną w dwóch ratach.

Sąd Apelacyjny wyrokiem z dnia 23 września 2011 roku oddalił apelację E. L. (1) od wyroku Sądu Rejonowego Gdańsk-Południe z dnia 27 stycznia 2011 roku uchylającego obowiązek alimentacyjny pozwanego wobec powódki.

W dniu 14 grudnia 2011 roku w sprawie IV RC 459/11 Sąd uchylił z dniem 17 listopada 2009 roku obowiązek alimentacyjny W. L. w stosunku do A. L. ustalony wyrokiem Sądu Okręgowego w Gdańsku z 20 grudnia 2001 roku.

Wyrokiem z dnia 31 października 2012 roku Sąd ustalił, że obowiązek alimentacyjny W. L. wobec E. L. (2) wynikający z wyroku Sądu Okręgowego w Gdańsku z dnia 20 grudnia 2011 roku w sprawie II C 3522/00 ustalony w wysokości 900 zł miesięcznie wygasł w dniu 1 sierpnia 2012 roku.

Wyrokiem z dnia 19 sierpnia 2015 roku w sprawie IV RC 673/11 Sąd oddalił powództwo W. L. o pozbawienie wykonalności tytułów wykonawczych w postaci wyroku Sądu Okręgowego w Gdańsku z 20 grudnia 2001 roku w sprawie II C 3522/00 w stosunku do E. L. (2) co do kwoty 23.355,33 zł, oraz A. L. co do kwoty 23.355,33 zł, a także w postaci wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 31 października 2002 roku w sprawie I ACa 757/02 w odniesieniu do punktu 1b co do kwoty 10.253,56 zł. Obecnie toczy się postępowanie międzyinstancyjne.

Pomiędzy stronami toczy się postępowanie w sprawie I C 312/14 o pozbawienie tytułu wykonawczego – w postaci postanowienia Sądu Rejonowego z dnia 20 kwietnia 2011 roku w sprawie XII Ns 183/10, któremu nadana została klauzula wykonalności w dniu 18 czerwca 2012 roku – wykonalności. Zgodnie z Postanowieniem z dnia 11 sierpnia 2014 roku postępowanie zostało zawieszono do czasu zakończenia procesu w sprawie IV RC 673/11.

/dowód: wyrok rozwodowy z dnia 20.12.2001r. – k. 156 vide akta sprawy II C 3522/00 Sądu Okręgowego w Gdańsku; wyrok z dnia 31.10.2002r. Sądu Apelacyjnego w sprawie I ACa 757/02 wraz z uzasadnieniem – k. 188 vide akta sprawy II C 3522/00 Sądu Okręgowego w G.; wyrok z dnia 27.01.2011r. w sprawie o uchylenie obowiązku alimentacyjnego wraz z uzasadnieniem – k. 76- 80 vide akta sprawy IV RC 82/10 tut. Sądu; wyrok Sądu Apelacyjnego z dnia 23.09.2011r. w sprawie II Ca 199/11 – k. 113 vide akta sprawy IV RC 82/10; dokumenty akt sprawy komorniczej Kmp 60/11 – k. 3-321; wyrok Sądu Rejonowego w sprawie IV RC 459/11 – k. 30 vide akta sprawy IV RC 459/11 tut. Sądu; postanowienie Sądu Rejonowego z dnia 20.04.2011r. – k. 126-127 vide akta sprawy XII Ns 183/10 tut. Sądu; wyrok z dnia 19.08.2015r. – k. 499 vide akta sprawy IV RC 673/11 tut. Sądu; postanowienie z dnia 11.08.2014r. – k. 131-132v. vide akta sprawy I C 312/14 Sądu Okręgowego w Gdańsku/

Powódka E. L. (1) ma 49 lat, z zawodu jest gastronomem, posiada wykształcenie średnie. Uprzednio wykonywała zawód masażysty, miała swój prywatny gabinet, w 2002 roku zrezygnowała z prowadzenia działalności z powodów zdrowotnych. Obecnie pozostaje bezrobotna. Posiada orzeczenie o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności i całkowitej niezdolności do pracy. E. L. (1) pozostaje pod stałą kontrolą lekarską, wymaga długotrwałego leczenia farmakologicznego i rehabilitacji.

Powódka od wielu lat cierpi na dolegliwości związane z chorobą kręgosłupa. W 2012 roku przeszła operację. W czasie od 21 stycznia 2003 roku do 21 stycznia 2004 roku posiadała ona orzeczenie o lekkim stopniu niepełnosprawności. Orzeczeniem z dnia 30 lipca 2013 roku uznano powódkę za niepełnosprawną w stopniu umiarkowanym oraz niezdolną do podjęcia zatrudnienia. Orzeczenie obowiązuje do 30 kwietnia 2016 roku.

Oplaty mieszkaniowe w spółdzielni mieszkaniowej, do której należy powódka wynoszą ok. 478 zł. Comiesięczna opłata za gaz wynosi ok. 30 zł, natomiast za prąd – co dwa miesiące – ok. 100 zł. Pozostałe koszty utrzymania powódki, w tym wyżywienie, ubrania, środki czystości, lekarstwa wynoszą około 1.500 zł miesięcznie. Córki powódki wspomagały ją finansowo do 2014 roku.

Decyzją Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w G. powódce przyznano świadczenie pieniężne z pomocy społecznej w formie zasiłku stałego od dnia 1 grudnia 2014 roku do 30 kwietnia 2016 roku w wysokości 529 zł.

W wyniku dokonanego w 2011 roku podziału majątku wspólnego E. i W. L. powódce przyznano spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego, w którym nadal zamieszkuje. Od powódki zasądzono kwotę 153.100 zł tytułem wyrównania udziału w majątku wspólnym stron. Z powodu nieuregulowania kwestii związanych z podziałem majątku i niespłaceniem pozwanego przez powódkę, mieszkanie stało się przedmiotem licytacji komorniczej, prowadzonej z wniosku pozwanego. Kwota egzekucji wynosi 113.000 zł.

Powódka często przebywa u swojej córki w Wielkiej Brytanii.

/dowód: zeznania E. L. (1) – k. 290-291; karta informacyjna leczenia szpitalnego – k. 15; dokumentacja medyczna – k. 16-25, 105-110; orzeczenie o stopniu niepełnosprawności – k. 26-27; pismo zarządu wspólnoty mieszkaniowej – k. 101; faktura gaz – k. 102, 104; faktura E. – k. 103; faktura za rehabilitację – k. 112.; postanowienie w sprawie o podział majątku wspólnego – k. 126 vide akta sprawy XII Ns 183/10 tut. Sądu; doręczenie obwieszczenia o licytacji komorniczej – k. 199; obwieszczenie o pierwszej licytacji komorniczej – k. 200; decyzja Prezydenta Miasta G. o przyznaniu zasiłku – k. 201-202 /

Pozwany W. L. ma 47 lat. Zamieszkuje w Republice Korei. Pracuje w przemyśle ciężkim, na umowę zlecenia dla różnych firm oferujących za każdym razem inne warunki finansowe. Kontrakty pozwanego zmieniają się z różną częstotliwością. W styczniu 2015 roku kontrakt pozwanego nie został przedłużony. W dniu 1 marca 2015 roku pozwany podpisał nowy kontrakt na okres do marca 2016 roku, przewidujący budowę statków w stoczni w Południowej K.. Z umowy wynika, że pracodawca gwarantuje pozwanemu zakwaterowanie wraz z dostawą energii elektrycznej i wody, bilety lotnicze z kraju do K., wydatki związane z samochodem (ubezpieczenie, serwis, paliwo), telefon komórkowy, zapewnienie kosztów związanych z pozwoleniem na pracę, a także ubezpieczenie zdrowotne. Pozwany osiąga wynagrodzenie w wysokości 3.500 USD miesięcznie.

Pozwany w związku z zasądzonymi alimentami na rzecz córek uiszczał 900 zł miesięcznie na rzecz A. L. do czerwca 2011 roku, oraz 900 zł miesięcznie na rzecz E. L. (2) do sierpnia 2012 roku. Ponadto do stycznia 2011 roku pozwany łożył 400 zł tytułem alimentów na rzecz byłej żony.

Pozwany choruje na nadciśnienie tętnicze oraz dnę moczanową.

Pozwany zawarł nowy związek małżeński w dniu 10 września roku. Pozwany ze związku małżeńskiego z E. L. (3) posiada syna, S. L. urodzonego (...) w D.. Pozwany ponosi koszty edukacji małoletniego. Obecna żona W. L. nie pracuje.

/dowód: świadectwo urodzenia – k. 64; protokół zawarcia małżeństwa przed Konsulem RP – k. 69; rozwiązanie umowy – k. 177; protokół przesłuchania strony pozwanej przez Konsula – k. 245-253; umowa – konstruktor ds. kadłuba – k. 274-281/

Sąd zważył, co następuje:

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie zgromadzonego w toku postępowania materiału dowodowego. Sąd oparł się na treści dokumentów urzędowych załączonych do akt sprawy, gdyż zostały one sporządzone przez uprawnione do tego organy, w sposób przepisany prawem. Sąd dał również wiarę dokumentom prywatnym złożonym przez strony na potrzeby niniejszej sprawy. W ocenie Sądu stanowią one wiarygodne źródło zawartych w nich informacji, a żadna ze stron nie podważyła ich autentyczności. Dowodom w postaci dokumentów urzędowych Sąd dał wiarę, co do tego, co zostało w nich urzędowo zaświadczone (art. 244 k.p.c.), zaś dokumentom prywatnym co do tego, że osoba podpisana na dokumencie złożyła oświadczenie zawarte w jego treści (art. 245 k.p.c.). Sąd nie dokonywał ustaleń faktycznych na podstawie dokumentów przedłożonych przez pełnomocnika pozwanego, które nie zostały przedłożone wraz z tłumaczeniem na język polski. Nie sposób, stwierdzić bez wątpliwości czego dokumenty te dotyczą. Zaznaczyć także należy, że Sąd nie oparł się na paragonach przedłożonych przez stronę powodową ponieważ nie są one dowodami, nie wynika z nich, kto poniósł wskazany w nich wydatek i czy był to wydatek rzeczywiście poniesiony przez stronę.

Sąd dał wiarę zeznaniom powódki E. L. (1). W opinii Sądu były one spójne i logiczne, nadto zostały potwierdzone w zebranych w sprawie materiale dowodowym. Powódka przedstawiła w sposób wyczerpujący swoją sytuację finansową, zdrowotną i mieszkaniową.

Sąd dał wiarę zeznaniom pozwanego W. L., co do sytuacji majątkowej, rodzinnej oraz zdrowotnej pozwanego. W ocenie Sądu, zeznania pozwanego były spójne i logiczne oraz znalazły potwierdzenie w pozostałym zgromadzonym w sprawie materiale dowodowym.

Według art. 60 § 1 k.r.o. małżonek rozwiedziony, który nie został uznany za wyłącznie winnego rozkładu pożycia i który znajduje się w niedostatku, może żądać od drugiego małżonka rozwiedzonego dostarczania środków utrzymania w zakresie odpowiadającym usprawiedliwionym potrzebom uprawnionego oraz możliwościom zarobkowym i majątkowym zobowiązanego. Wysokość alimentów Sąd zasądza na podstawie art. 60 § 1 k.r.o. w zw. z art. 61 k.r.o. i 135 k.r.o. uwzględniając odpowiednio usprawiedliwione potrzeby uprawnionego oraz możliwości zarobkowe i majątkowe zobowiązanego. W judykaturze oraz doktrynie aprobowany jest pogląd, iż świadczenia alimentacyjne między rozwiedzionymi małżonkami stanowią kontynuację powstałego przez zawarcie małżeństwa obowiązku wzajemnej pomocy w zakresie utrzymania i trwają mimo rozwodu, aczkolwiek w postaci zmodyfikowanej (zob. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 2 lipca 1955 r., I CO 27/55-OSN 1956, poz. 33).

W niniejszej sprawie, aby przesądzić o zasadności roszczenia powódki musiała zostać przez nią wykazana przesłanka pozostawania w niedostatku, bowiem rozwód stron orzeczono z winy obu stron. Ustawodawca nie określił, co należy rozumieć pod pojęciem niedostatku, jednakże powyższe pojęcie pojawiało się często w rozważaniach doktryny oraz judykatury.

W pierwszej kolejności wskazać należy, iż kwestia niedostatku musi być oceniana w sposób zindywidualizowany. Należy porównać czy posiadane przez uprawnionego do alimentacji środki są wystarczające na pokrycie niezbędnych w ich sytuacji życiowej i zdrowotnej potrzeb. W orzecnictwie przyjęto, że niedostatek nie występuje tylko wtedy, gdy uprawniony do alimentacji nie posiada żadnych środków utrzymania, jednakże określa także taką sytuację materialną osoby uprawnionej, gdy nie może ona w pełni zaspokoić swoich usprawiedliwionych potrzeb. Pomocny w interpretacji pojęcia niedostatku pozostaje art. 135 § 1 k.r.o. Mając na uwadze treść powyższego przepisu uznać można, że niedostatek występuje, gdy uprawniony nie może w pełni własnymi siłami z własnych środków zaspokoić swoich usprawiedliwionych potrzeb. Owe potrzeby to potrzeby materialne i niematerialne, których łączne zaspokojenie zapewnia godziwą egzystencję (por. wyrok SN z dnia 05.05.1998 r., I CKN 242/98, LEX nr 327913; wyrok SN z dnia 20.01.200 r., I CKN 1187/99, LEX nr 51632; wyrok SN z dnia 05.05.1998 r., I CKN 95/98, LEX nr 1223697; wyrok NSA w W. z dnia 20.02.2002, (...) SA (...), LEX nr 76611).

W doktrynie wskazano także, że o osobie ubiegającej się o alimenty z powodu niedostatku można mówić wówczas, gdy nie potrafi ona zaspokoić samodzielnie swych potrzeb na poziomie zbliżonym do minimum socjalnego, przy czym „nie potrafi” to znaczy, że nie posiada dostatecznych środków pomimo podejmowania starań, by je pozyskać (por. Andrzejewski Marek, Komentarz do art. 133 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego, [w:] Andrzejewski Marek, Dolecki Henryk, Haberko Joanna, Lutkiewicz-Rucińska Anita, Olejniczak Adam, Sokołowski Tomasz, Sylwestrzak Anna, Zielonacki Andrzej, Kodeks rodzinny i opiekuńczy. Komentarz, LEX, 2013, LEX nr 152466).

Zważyć należy, iż nie jest możliwe ściśle ustalenie katalogu usprawiedliwionych potrzeb podlegających zaspokojeniu w ramach obowiązku alimentacyjnego i odróżnienie ich od tych, które jako przejaw zbytku nie powinny być uwzględnione. Pojęcia usprawiedliwionych potrzeb nie można jednoznacznie zdefiniować, ponieważ nie ma jednego stałego kryterium odniesienia. Rodzaj i rozmiar tych potrzeb jest uzależniony od cech osoby uprawnionej oraz od splotu okoliczności natury społecznej i gospodarczej, w których osoba uprawniona się znajduje (m.in. wiek, środowisko, z którego się wywodzi uprawniony). Zarazem roszczenie jest uzależnione od możliwości zobowiązanego. W każdym razie zakres obowiązku alimentacyjnego wyznaczać będą poszczególne sytuacje uprawnionego i zobowiązanego, konkretne warunki społeczno-ekonomiczne oraz cele i funkcje obowiązku alimentacyjnego. Dopiero na tym tle będzie można określić potrzeby życiowo - materialne i intelektualne uprawnionego.

W niniejszej sprawie okolicznością bezsporną jest, że rozwód pomiędzy stronami orzeczony został z winy obu stron. W dacie orzekania przez Sąd Rejonowy, który uchylił obowiązek alimentacyjny pozwanego, powódka nie była nigdzie zatrudniona, po rozwodzie poszukiwała pracy w zawodzie kelner, sprzedawca. W. L. przekazywał byłej żonie kwotę 1700-1800 zł miesięcznie na utrzymanie obu córek. Stałe miesięczne koszty utrzymania powódki w czasie orzekania przez Sąd Rejonowy wynosiły ok. 1650 zł. Powódka korzystała z pomocy rodziny. Nie posiadała w tym czasie orzeczenia o niepełnosprawności, ani o niezdolności do pracy. Córki wspierały ją finansowo. Obecnie sytuacja powódki uległa znacznemu pogorszeniu. Powódka przeszła w 2012 roku operację kręgosłupa, pozostaje pod stałą opieką lekarską,

konieczne są nakłady finansowe w związku z rehabilitacjami oraz lekami. Córki powódki nie mieszkają z nią, zawarły związki małżeńskie, nie wspierają jej już finansowo. Orzeczeniem z dnia 30 lipca 2013 roku uznano powódkę za niepełnosprawną w stopniu umiarkowanym oraz niezdolną do podjęcia zatrudnienia. Powódka otrzymuje 529 zł z tytułu renty, są to jej jedyne dochody. W wyniku podziału majątku pomiędzy stronami powódka otrzymała mieszkanie, w którym nadal zamieszkuje. Ponieważ nie posiada ona środków umożliwiających jej spłatę zobowiązania wobec pozwanego, mieszkanie stało się przedmiotem egzekucji komorniczej i wystawione jest na licytację, co stawia powódkę w bardzo trudnej życiowo i finansowo sytuacji.

W ocenie Sądu, powódka, ponad wszelką wątpliwość udowodniła, że jej sytuacja zdrowotna doprowadziła do tego, że znalazła się ona w niedostatku. Powódka wykazała, że nie jest w stanie, przy dołożeniu należytych starań, pokryć usprawiedliwionych kosztów swojego utrzymania. W chwili orzekania przez Sąd Apelacyjny w Gdańsku w przedmiocie zmiany wyroku rozwodowego, powódka pozostawała w niedostatku na kwotę około 400 zł. Sąd zważył wówczas, że powódka pobierała zasiłek dla bezrobotnych w wysokości ok. 400 zł miesięcznie oraz zasiłek rodzinny na dwójkę dzieci. Stan zdrowia powódki nie pozwalał jej na podjęcie pracy. Okoliczności zaistniałe w czasie orzekania przez Sąd Rejonowy o uchyleniu obowiązku alimentacyjnego przytoczono już powyżej.

W ocenie Sądu, doszło do zmiany okoliczności faktycznych i sytuacji zdrowotnej powódki od czasu. Obecnie stan zdrowia powódki należy ocenić jako pogarszający się. Posiada ona orzeczenie o niezdolności do pracy, którego nie posiadała w czasie orzekania przez Sąd Rejonowy, a które to potwierdza jej ciężki stan zdrowia. Wzrosły usprawiedliwione koszty utrzymania powódki, chociażby w ten sposób, że większe kwoty są konieczne na pokrycie kosztów leków, rehabilitacji, dojazdów do lekarzy. Orzeczenie całkowitej niezdolności do pracy, także wiąże się z ograniczeniem możliwości zarobkowych i majątkowych powódki. Nie może ona bowiem obecnie podjąć żadnego zatrudnienia. Mając to na uwadze, Sąd doszedł do przekonania, że powódka, po zwaloryzowaniu świadczenia rentowego, pozostaje w niedostatku na kwotę około 400 zł.

Wskazać należy, że obie strony w niniejszym postępowaniu nie przedstawiły w sposób wyczerpujący materiału dowodowego potwierdzającego ich obecne, niezbędne koszty utrzymania. Zarówno pozwany, który przedłożył materiały nieprzetłumaczone na język polski, jak i powódka, która ograniczyła się do udowodnienia wysokości czynszu oraz opłat za prąd i gaz. Jednakowoż w ocenie Sądu zgromadzony w postępowaniu materiał dowodowy, a w szczególności dokumenty potwierdzające stan zdrowia powódki oraz sytuację majątkową powódki (otrzymywana renta, fakt zajęcia nieruchomości przez komornika i jej licytacji) oraz pozwanego (umowa o pracę z wynagrodzeniem rzędu 3.500 USD miesięcznie oraz licznymi dodatkowymi przywilejami) pozwala na poczynienie ustalenia, że powódka znajduje się w niedostatku, a kwota 400 zł miesięcznie nie jest dla pozwanego obciążeniem, skoro uprzednio właśnie taka kwota, przed uchyleniem obowiązku alimentacyjnego stanowiła z jednej strony odzwierciedlenie usprawiedliwionych kosztów utrzymania powódki, z drugiej strony zaś stanowiła ona odzwierciedlenie możliwości zarobkowych pozwanego, którym mógł podolać.

Podkreślić, niejako na marginesie należy, że podnoszony przez pozwanego argument, iż dorosłe córki powódki powinny wspomagać ją finansowo jest nietrafiony. Wymaga podkreślenia, że obowiązek alimentacyjny krewnych w linii prostej jest wyprzedzany przez obowiązek dostarczania środków utrzymania istniejący pomiędzy małżonkami. Zatem w pierwszej kolejności to na małżonku danej osoby spoczywać będzie obowiązek dostarczania drugiemu małżonkowi środków utrzymania i obowiązek ten wyprzedza obowiązek zstępnych.

Pozwany, W. L., od wielu lat mieszka za granicą. Obecnie zarabia ok. 3.500 USD, posiada liczne przywileje od pracodawcy. Ma zapewnione mieszkanie oraz opłaty w nim, telefon komórkowy oraz samochód (plus ubezpieczenie, paliwo). Pozwany pozostaje w związku małżeńskim i posiada małoletniego syna. W dacie orzekania przez Sąd Rejonowy pozwany osiągał wynagrodzenie w wysokości 3.000 USD, firma w której pracował również zapewniała mu mieszkanie i opłaty za nie. Pozwany opłacał chesne za szkołę syna w wysokości 6.270 USD za semestr. W ocenie Sądu możliwości zarobkowe pozwanego wzrosły, natomiast jego potrzeby pozostały na tym samym poziomie. Mając na uwadze powyższe, Sąd doszedł do przekonania, że pozwany ma możliwości zarobkowe i finansowe, by spełniać obowiązek alimentacyjny w stosunku do byłej żony.

Mając na uwadze powyższe, Sąd poszedł do przekonania, że od dnia orzeczenia o stopniu niepełnosprawności i uznaniu za osobę niezdolną do pracy tj. 30 lipca 2013 roku powódka pozostaje w niedostatku na kwotę 400 zł i w związku z tym, na mocy art. 60 §1 k.r.o. w zw. z art. 135 § 1 k.r.o. orzeczono jak w punkcie I orzeczenia.

W pozostałym zakresie, w punkcie II orzeczenia, Sąd, na mocy wskazanych przepisów stosowanych a contrario oddalił powództwo, jako niezasadne w świetle zebranego w sprawie materiału dowodowego.

W punkcie III wyroku Sąd na zasadzie art. 333 § 1 pkt 1 k.p.c. Sąd wyrokowi w pkt I nadał rygor natychmiastowej wykonalności.

W punkcie IV na podstawie na podstawie art. 108 § 1 k.p.c. w zw. z art. 98 § 1 k.p.c. oraz § 6 pkt 5 w zw. z § 6a pkt 11 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu z dnia 28 września 2002 (Dz.U. z 2002r. Nr 163, poz. 1349) i zasądzono od pozwanego na rzecz powódki kwotę 600 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

O kosztach Sąd orzekł w punkcie V orzeczenia i na podstawie art. 98 i 108 k.p.c. oraz przepisów art. 13, art. 96 ust. 1 pkt 2 i art. 113 ustawy z 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. Nr 167, poz. 1398 ze zm.) obciążył nimi pozwanego stosowanie do wyniku procesu, nakazując pobrać od niego 240 zł na rzecz Skarbu Państwa tytułem zwrotu kosztów postępowania.